

ICOM

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2024
ΤΕΥΧΟΣ 21

«Η Ζωφόρος του Παρθενώνα»... στο διαδίκτυο για μικρούς και μεγάλους

ΕΙΡΗΝΗ ΚΑΪΜΑΡΑ
ΑΣΗΜΙΝΑ ΛΕΟΝΤΗ

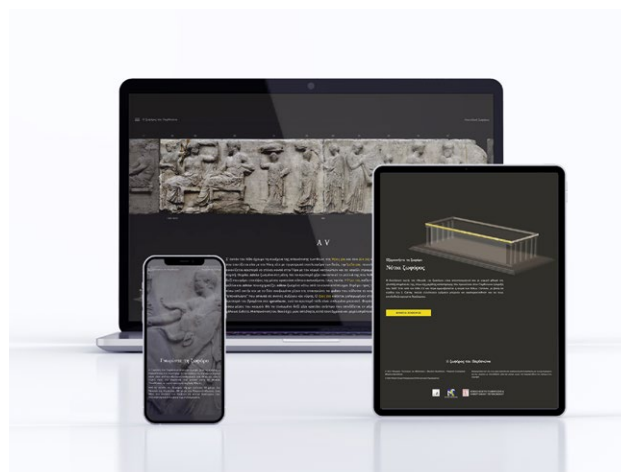
Η αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών σε θέματα πολιτισμού και ειδικά όταν πρόκειται για χώρους πολιτισμού παγκόσμιας ακτινοβολίας, όπως η Ακρόπολη, συμβάλλει όχι μόνο στο να καταστήσει τα μνημεία πιο προσιτά στο ευρύτερο κοινό αλλά και στην ενίσχυση της κατανόησης, της εκπαίδευσης και της ευαισθητοποίησης των πολιτών σε θέματα προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς. Ένα τέτοιο παράδειγμα αποτελεί η διαδικτυακή εφαρμογή της Υπηρεσίας Συντήρησης Μνημείων Ακρόπολης με τίτλο «Η Ζωφόρος του Παρθενώνα» που έχει δεχτεί μέχρι σήμερα εκατομμύρια ψηφιακές επισκέψεις από την Ελλάδα και το εξωτερικό. Παράλληλα, το ενδιαφέρον από διεθνή Πανεπιστήμια που χρησιμοποιούν την εφαρμογή για διδασκαλία αποδεικνύει τη συμβολή της στην ενίσχυση της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Η εφαρμογή αναπτύχθηκε για πρώτη φορά το 2009 σε συνεργασία με το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης και Ηλεκτρονικού Περιεχομένου. Το 2022 εμπλουτίστηκε και αναβαθμίστηκε, σε συνεργασία με τον ίδιο φορέα και με το Μουσείο Ακρόπολης, με στόχο την ενσωμάτωση νέων λειτουργικότητων για καλύτερη πρόσβαση από όλα τα σύγχρονα μέσα και πλατφόρμες. Το 2024 με την ανάπτυξη 6 νέων εκπαιδευτικών ψηφιακών παιχνιδιών ολοκληρώθηκε το περιεχόμενό της ώστε να απευθύνεται όχι μόνο στους ειδικούς επιστήμονες αλλά και στη σχολική κοινότητα και τα παιδιά.

Η εφαρμογή συγκεντρώνει φωτογραφίες και περιγραφές όλων των σωζόμενων λίθων του μοναδικού αυτού γλυπτικού συνόλου που βρίσκονται στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Το περιεχόμενό της έχει οργανωθεί σε πέντε ενότητες.

Στην ενότητα «Γνωρίστε τη Ζωφόρο» ο χρήστης έχει τη δυνατότητα να ενημερωθεί για τον τρόπο κατασκευής της ζωφόρου, τη σύνθεση, το θέμα της καθώς και τις ερμηνευτικές θεωρίες που έχουν αναπτυχθεί γύρω από αυτό.

Η ενότητα «Εξερευνήστε τη Ζωφόρο» αναπτύσσεται με βάση ένα τρισδιάστατο μοντέλο του Παρθενώνα στο οποίο δηλώνεται η θέση της ζωφόρου επάνω στον ναό. Ο χρήστης μπορεί να εξερευνήσει τη ζωφόρο ανά πλευρά βλέποντας από κοντά τον κάθε λίθο και διαβάζοντας μία λεπτομερή περιγραφή του. Όλοι οι σωζόμενοι λίθοι συμπληρώνονται με τα σχέδια του ζωγράφου J.Carrey, ο οποίος σχεδίασε τα γλυπτά το 1674, όταν κά-

ποιοι χαμένοι σήμερα λίθοι βρίσκονταν ακόμη στη θέση τους.

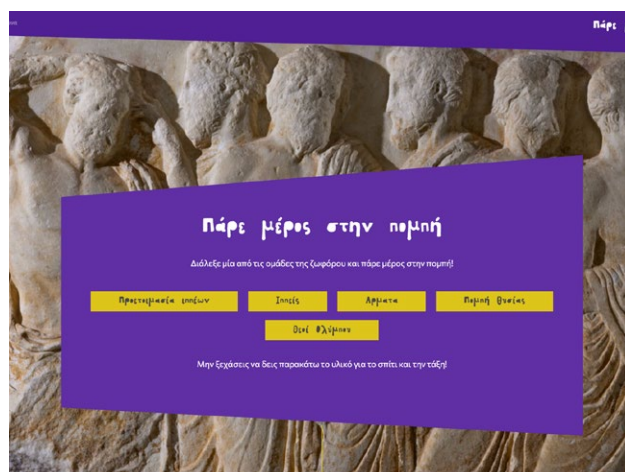
Στην ενότητα «Θεματική Περιήγηση» ο χρήστης περιηγείται στη ζωφόρο μέσα από τα επιμέρους θέματά της: προετοιμασία, ιππείς, άρματα, πομπή θυσίας, θεοί και παράδοση του πέπλου.

Η ενότητα «Παρθενώνας» παρουσιάζει την αρχιτεκτονική και τον γλυπτικό διάκοσμο του ναού μέσα από κείμενα, φωτογραφίες και συνοδευτικά βίντεο.

Η εφαρμογή ολοκληρώνεται με την ενότητα «Παιχνίδια». Κάθε ένα από τα 6 παιχνίδια συνοδεύεται από ειδικά σχεδιασμένο εκτυπώσιμο υλικό δραστηριοτήτων σε μορφή pdf για το σπίτι και το σχολείο που συμπληρώνει την ψηφιακή εμπειρία.

Στο παιχνίδι-παζλ «Ένα δώρο για τη θεά» τα παιδιά ανασυνθέτουν την κεντρική σκηνή της ανατολικής ζωφόρου του Παρθενώνα που παριστάνει το αποκορύφωμα της πολυήμερης γιορτής των Παναθηναίων, την προσφορά του δώρου των Αθηναίων προς την προστάτιδα θεά τους. Μέσα από το παιχνίδι «Πάρε μέρος στην πομπή!» γνωρίζουν τις ομάδες των ανθρώπων που συμμετέχουν στην πομπή των Παναθηναίων, ενώ το παιχνίδι «Ψάξε να με βρεις» τα παρακινεί να εντοπίσουν κρυμμένες λεπτομέρειες της ζωφόρου που δίνουν κίνηση και ζωτάνια στη συνεχόμενη ανάγλυφη παράσταση. Το παιχνίδι μνήμης «Θεός, άνθρωπος, ζώο» βοηθάει τα παιδιά να παρατηρήσουν τόσο την ποικιλία των μορφών της ζωφόρου όσο και τη μοναδικότητα της καθεμιάς από αυτές. Μέσα από το παιχνίδι-κουίζ «Γίνε συντηρητής» ανακαλύπτουν τις φθορές της ζωφόρου και τις μεθόδους με τις οποίες οι συντηρητές τις αντιμετωπίζουν, ενώ τέλος στο παιχνίδι «Τα χρώματα της ζωφόρου» μπορούν να ζωγραφίσουν σε άπειρες παραλλαγές 3 λίθους και να μάθουν για το χρωματικό διάκοσμο που είχαν άλλοτε τα γλυπτά.

Η επισκεψιμότητα της νέας επικαιροποιημένης έκδοσης της εφαρμογής παραμένει σε υψηλότερα επίπεδα κατά τα δύο τελευταία χρόνια λειτουργίας της με περισσότερους από 30.000 χρήστες ετησίως που προέρχονται σχεδόν από όλη την υφήλιο.

Έτσι επιτυγχάνεται η διάχυση του πολιτιστικού περιεχομένου αλλά και η προβολή ενός έργου-συμβόλου του κλασικού ιδεώδους, που αιώνες μετά την εποχή του, αποτελεί επιλογή «ψηφιακής θέασης» για ανθρώπους απ' όλο τον κόσμο.

www.parthenonfrieze.gr

Σχεδιασμοί για όλους: Η περίπτωση του «Όλοι χωράμε στην Ιστορία!»

Σχεδιασμοί προσβασιμότητας στο Μουσείο Μπενάκη

ΜΑΡΙΑ ΖΑΜΕΝΟΠΟΥΛΟΥ

Παρατηρώντας τη δραστηριότητα του «Τμήματος Εκπαίδευσης» του Μουσείου Μπενάκη την τελευταία δεκαετία θα μπορούσε κανείς να διακρίνει τη συστηματική επιδίωξη για μια διεύρυνση των ομάδων κοινού μέσα από τον σχεδιασμό και την υλοποίηση τακτικών και πάγιων προγραμμάτων που απευθύνονται σε παιδιά, εφήβους και ενήλικους με αναπηρίες.

Περιηγήσεις και εργαστήρια στις μόνιμες συλλογές και σε περιοδικές εκθέσεις, στοχεύουν στην κινητοποίηση και ισότιμη υποδοχή επισκεπτών που εμποδίζονται και αποθαρρύνονται να συμμετέχουν στην πολιτιστική ζωή της πόλης λόγω κάποιας αισθητηριακής, σωματικής, ψυχικής ή νοητικής αναπηρίας.

Στο παρελθόν η προσέγγιση αυτού του κοινού βασιζόταν στην προσαρμογή υπάρχοντων προγραμμάτων στα θεωρούμενα «γενικά χαρακτηριστικά» μιας αναπηρίας. Ο σχεδιασμός στοχευμένων δράσεων που με συνέπεια θα προσκαλούσαν εμποδιζόμενους επισκέπτες να απολαύσουν την μουσειακή εμπειρία απαιτήσε συνεχή μελέτη, συνεργασίες, εύρεση πόρων, δέσμευση, αφοσίωση, συνεχή αξιολόγηση, αναθεώρηση και επανατοποθέτηση.

Η διαπίστωση ότι οι δράσεις αυτές προσέλκυσαν ταυτόχρονα-το ευρύτερο ενδιαφέρον, οδήγησε στη διοργάνωση συναντήσεων που φιλοξένησαν μαζί συμμετέχοντες με ή χωρίς αναπηρίες. Μέθοδοι και εργαλεία που αναπτύχθηκαν άλλωστε κατά τον σχεδιασμό των προγραμμάτων προσβασιμότητας σύντομα αποδείχθηκαν κομβικής σημασίας και εφαρμόστηκαν σε προγράμματα παιδιών και ενηλίκων χωρίς αναπηρίες.

Θα μπορούσε άραγε όλη η συγκεντρωμένη εμπειρία από τα επιμέρους προγράμματα προσβασιμότητας να οδηγήσει στον σχεδιασμό μιας μουσειακής εμπειρίας προσβάσιμης για όλους, που θα αναδεικνύει τους κοινούς τόπους χωρίς να διαχωρίζει ή να κατηγοριοποιεί τους επισκέπτες;

Η δράση «Όλοι χωράμε στην Ιστορία!»

Η Διεθνής Ημέρα Μουσείων 2024 με θέμα «Τα Μουσεία για την Εκπαίδευση και την Έρευνα» έδωσε το πρόσφορο πεδίο για να πειραματιστούμε με τον διαφορετικό αυτόν τρόπο επικοινωνίας στο πλαίσιο μιας ανοιχτής γιορτινής ημέρας.

Ο τίτλος «Όλοι χωράμε στην Ιστορία!» έθετε εμφανώς τον στόχο: την επαφή με το μουσειακό υλικό αίροντας κάθε περιορισμό όχι μόνο αυτόν της αναπηρίας αλλά και της ηλικίας ή του γνωστικού και πολιτισμικού υπόβαθρου. Μια πρόταση συνύπαρξης που θα δίνει ίσες ευκαιρίες συμμετοχής αξιοποιώντας τα ιδιαίτερα ενδιαφέροντα και τη μοναδικότητα κάθε ανθρώπου.

Στο επίκεντρο τέθηκαν οι πρόσφατα ανανεωμένες αίθουσες της Νεότερης Ελλάδας στο Μουσείο Μπενάκη Ελληνικού Πολιτισμού. Πέντε αντικείμενα έδωσαν την αφορμή για να πλησιάσουμε διαφορετικές 5 διαφορετικές ομάδες επαναστατών του Αγώνα της Ανεξαρτησίας. Δύο όπλα, δύο πίνακες, ένα ρούχο οδήγησαν τους επισκέπτες σε έναν οπλαρχηγό, έναν έμπορο, έναν λόγιο, έναν ευρωπαίο ταξιδιώτη, μια οικογένεια προσφύγων.

Για να εξασφαλιστεί η ισότιμη συμμετοχή όλων σχηματίσαμε ολιγομελείς ομάδες επισκεπτών και φροντίσαμε η κάθε δράση να μην ξεπερνά τα 30'.

Χρήσιμες πληροφορίες για τα μέλη

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Ελληνικού Τμήματος του ICOM προσκαλεί τα μέλη του να δηλώσουν συμμετοχή στις Διεθνείς Επιτροπές ανάλογα με την ειδικότητα και τα ενδιαφέροντά τους, γεγονός που θα συμβάλει στην καλύτερη λειτουργία του Ελληνικού Τμήματος αλλά και του ICOM γενικότερα.

Οι ετήσιες συνδρομές πρέπει να καταβάλλονται το αργότερο μέχρι τις 15 Μαρτίου, προκειμένου να αποστέλλονται εγκαίρως στη Γενική Διεύθυνση του ICOM στο Παρίσι.

ICOM • ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΜΗΜΑ

Αγ. Ασωμάτων 15, 105 53 Αθήνα
[Τ] 210 3239 414

e-mail: icom@otenet.gr

ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ - ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ: Τέτη Χατζηνικολάου

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΥΛΗΣ: Βούλα Καλλιώδη

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΚΕΙΜΕΝΩΝ: Ελευθερία Κονδυλάκη Κόντου

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΕΚΔΟΣΗΣ: Μαρία Δήμου

ΓΡΑΦΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ - ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Γιώργος Σκαρμούτσος

ΕΚΤΥΠΩΣΗ: Macart

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΓΡΑΦΕΙΩΝ: Τα Γραφεία του Ελληνικού Τμήματος του ICOM είναι ανοιχτά για το κοινό κάθε Τετάρτη απόγευμα, 17:00 - 21:00, και κάθε Πέμπτη πρωί, 11:00 - 14:00.

ΑΝΑΝΕΩΣΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ: Τα μέλη του ICOM που κατοικούν στον νομό Αττικής παρακαλούνται θερμά, για διευκόλυνση της Γραμματείας, να καταβάλλουν τη συνδρομή τους στα Γραφεία του ICOM, Αγ. Ασωμάτων 15 στο Θησείο. Τα μέλη που κατοικούν εκτός νομού Αττικής μπορούν να καταβάλλουν τη συνδρομή τους με τραπεζική εντολή στην ALPHABANK σημειώνοντας το ονοματεπώνυμο του εντολέα-μέλους.

Περισσότερες πληροφορίες θα βρείτε στον ιστότοπό μας: <https://icom-greece.mini.icom.museum>

ISSN 2654-1785

9 772654 178503

2 1